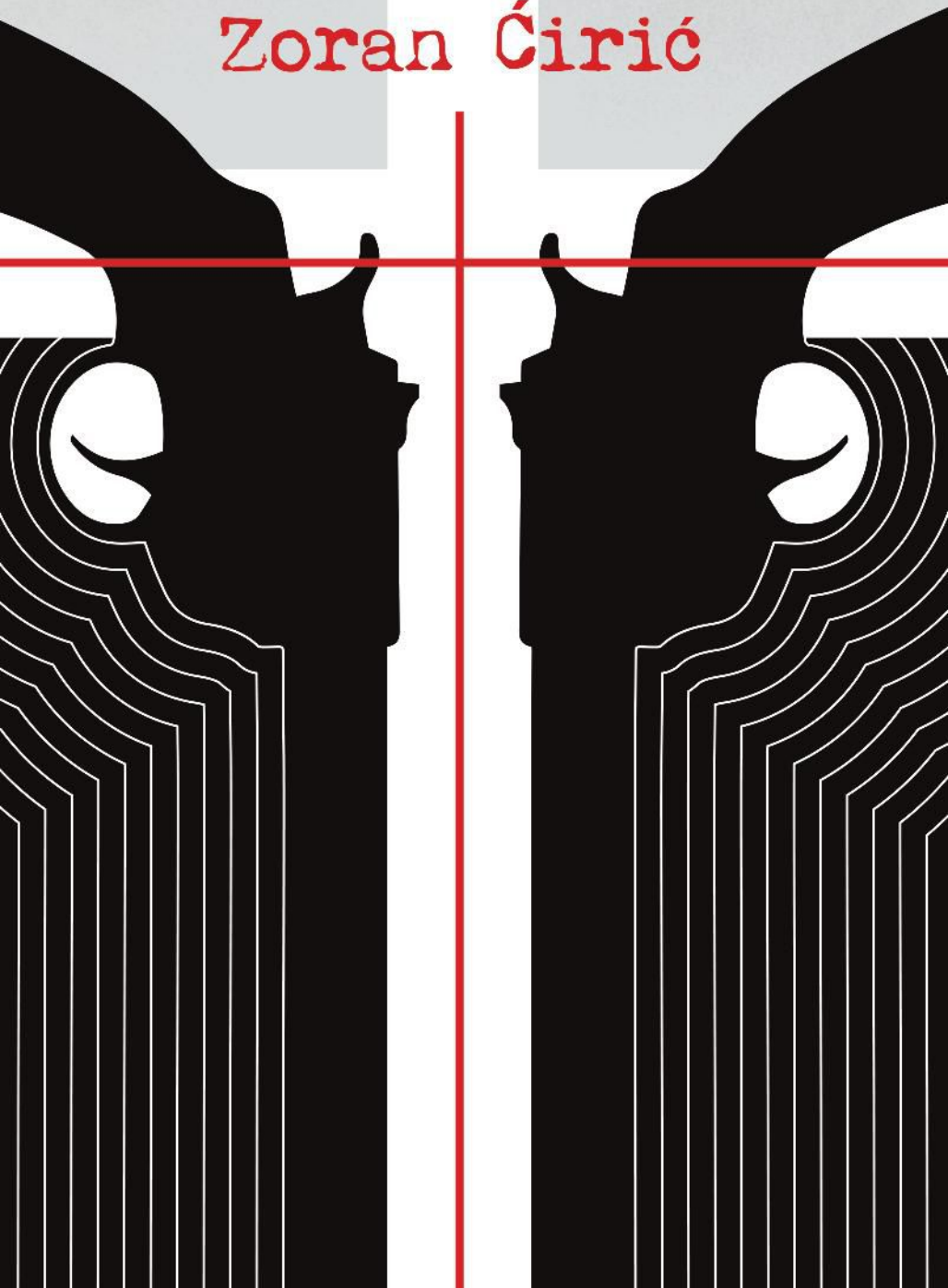

POSLE POTERE
Zoran Ćirić

POSLE POTERE
Zoran Ćirić

*Miodragu Raičeviću,
učitelju i prijatelju*

*Wanted man in California, wanted man in Buffalo,
Wanted man in Kansas City, wanted man in Ohio,
Wanted man in Mississippi, wanted man in old Cheyenne,
Wherever you might look tonight, you might see this wanted man.*

Bob Dylan, "Wanted Man"

Pre potere

Popuštajući pred neprestanim molbama mojih savremenika, prionuo sam da sastavim istinitu povest o životu, avanturama i neumitnoj smrti Petronija Čarnojevića, poznatijeg kao Crni Petar, čija su odvažna dela i krvavi zločini tokom nekoliko prethodnih godina izazivali religiozno čuđenje kod jednog dela ljudi, a divljenje ili gnušanje kod drugih, inače prirodno sklonih osudi zločina ili kazne.

Ovog nezahvalnog posla latio sam se, pre svega, namestavajući da ispravim mnoge lažne tvrdnje koje su se pojavile po privatizovanim državnim medijima, televizijskim tabloidima, čak i u petparačkim romanima. Takvih romana ima najmanje tri. Svaki od njih mogao bi da predstavlja život bilo kog odmetnika, ali ne i Crnog Petra. U njima pokušava da se otkrije Petronijevo mesto rođenja, porodično i socijalno poreklo, bizarni detalji iz njegovog privatnog života, intimne okolnosti koje su ga odvele na otpadnički put; posebno se opisuju stotine ogavnih gadarija koje on nikada nije počinio i koje su se dogodile na mestima na kojima čak ni njegova vampirasta senka nije bila prisutna.

Sećanje na Petronija Čarnojevića svakako bih odvojio od sećanja na obične zločince čija su mu zlodela pripisivana. Uostalom to nalažu dobar ukus, građansko vaspitanje, osnovi veronauke i, ono što je najvažnije, pravila Službe. U skladu s tim istim principima, težiću da njegov lik i delo predstavim u što neutralnijem svetlu. Ne libeći se da mu priznam vrline koje je posedovao – a bez vrlina ni u kom slučaju nije bio. Takođe neću izbegavati da ga osudim zbog njegovih nemilosrdnih zločina protiv čovečnosti i ovozemaljskih zakona. Ovakva „mentalna raspela“ i jesu karakteristična samo za retko harizmatične, kontroveržno ostvarene ličnosti koje su svesne svoje uklete sudbine.

Petronija sam lično upoznao, i to poznanstvo strateški produbljavao, u vreme svestranih vatrenih okršaja poznatih kao „stočarski rat u okrugu Aleksinac“, pa sve do njegove smrti čije sam nesrećno oruđe bio izvršavajući zadatak od vrhovnog prioriteta. Uz plamen logorskih vatri u noćima bez zvezda i neba; u poterama bez pušačkih pauza; u selima od kojih su se i vuci i medvedi i zmijske manuli; na planinskim vrletima i u strmoglavim klisurama što su ih i monasi s kamp-opremom zaobilazili; kao i po raznim gradskim trgovima, parkovima i kafanama – svi odreda ukrašeni srušenim postoljima prethodnih vladara – slušao sam nepovezana „guslarska“ lelekanja i „poverljiva“ naklapanja o događajima (i njihovoj „stvarnoj pozadini“) iz fantomski privlačnog života najopevanijeg odmetnika u novovekovnoj srpskoj istoriji.

U cilju prikupljanja tačnih i proverenih informacija razgovarao sam – posle Petronijeve smrti – sa više osoba s kojima je bio dovoljno prislan da otvoreno priča o svojim poslovima; uspeo sam da stupim u kontakt sa čovekom

neprocenjive biografije, koji je 1988. godine bio podstanar u kući Petronijeve majke u Bajinoj Bašti, karaulskoj varoši na rubu pokrajine Zapadna Srbija. Ovaj tada mladi čovek, vojni pitomac na gardijskom usavršavanju, sticajem upravo nekih *muških okolnosti* dobro je poznao Crnog Petra još od njegovog naprednog, hormonski burnog puberteta koji je prekinuo uobičajeno dečačko detinjstvo, i održavajući neredovne ali neprekidne kontakte preko Sporih Srpskih Pošta, pažljivo je pratio njegov emotivni razvoj skoro do konačnog sazrevanja.

Takođe, da bih popunio sve praznine u njegovoj humanitarno nepodobnoj karijeri, komunicirao sam, zvanično i nezvanično, sa mnogim pouzdanim izvorima iz Njujorka, Prištine, Goražda, Napulja, Segedina, Đirokastre, Haga, Bratunca, Brisela, Prizrena, Plovdiva, Kolašina, Srebrenice, Istanbula, Podujeva, Berlina, Temišvara, Palerma i drugih internacionalizovanih destinacija u kojima se već neko vreme vrši naučna rekonstrukcija srpskih banditskih aktivnosti počinjenih na teritoriji nepostojećih Sjedinjenih Srpskih Država.

Nemam nikakvih pretenzija da naknadnom pameću stvaram istorijsku veličinu, već jedino pokušavam da javnosti pružim jednu preciznu, u širokom luku zaokruženu, *nedoteranu* priču, neukrašenu izlišnim praznoslovljem iza kojeg se po pravilu kriju svakakvi izgovori i opravdanja. Istina o životu mladog Petronija Čarnojevića ne zahteva nikakvo umakanje pera u krv da bi se ubrzao rad srca. Pod – sada već istorijskim! – nadimkom „Crni Petar“, iskovana su njegova najveličanstvenija i najbezočnija dela. To ime će živeti u analima najčudovišnijih goropadnika dok god se budu pamtila i imena Mustafe Golubića i Ivana Steve Krajačića.

Ova proverena povest dijaboličnih podviga Petronija Čarnojevića prikazuje ga, bez ikakvog preterivanja, kao najvećeg među poznatim legendarnim razbojnicima, bez premca po hrabrosti u nemogućim situacijama, po prisustvu duha u najdelikatnijim momentima, po predanosti svojim saveznicima i po čojstvu prema neprijateljima.

Rizikujući da me optuže da sam preopširan, želeo bih da u svom uvodnom obraćanju javnosti dodam još nekoliko reči koje se tiču propovedi što ju je nedavno jedan istaknuti sveštenik održao na istoku Dorćola i čiji je predmet, u stvari, bio Petronije Čarnojević.

Iako se ne trudim da ispričam senzacionalnu priču, ona ipak ne predstavlja nedeljnu školsku litaniju u kojoj je zlehudi Crni Petar istaknut kao primer Božije kazne grešnoj omladini. Činjenica da je Petronije lagao, psovao, da se kockao i da u detinjstvu nijedan dan u nedelji nije posvećivao Gospodu, samo pokazuju da je bio dete puno energije i mladosti, željno radosti igre. On se jednostavno ugledao na hiljade svojih prethodnika koji su doživeli udobnu starost i umrli kao časni i poštovani – neki zbog javnih, a neki zbog privatnih vrlina, neki zbog svog izvanrednog intelekta, a mnogo više njih zbog svog bogatstva o čijem poreklu ih niko nikada nije ni pitao. Petronije-va svekolika nepočinstva nisu proizvod zle naravi, a nisu proistekla ni iz neobuzdane mladalačke nesmotrenosti; ona su rezultat nepovoljnih, nesrećnih okolnosti koje su zadesile jedan neobuzdani duh koji nijedna prepreka nije mogla da zaustavi, nijedna opasnost da užasne, nijedna sila slabija od smrti da pobedi. Da li je toliko teško makar pomisliti kako je uzrok svem ovom epskom jadu to što se Petronijeva sudbina jednostavno razbolela?

Mišljenje prisutno u pomenutoj propovedi preživelo je u svom tendencioznom argumentovanju, logici i smislu – koliko i „Zeleni zakoni Dejtona“. Po toj *dorćolski pravoslavnoj* pokudi s poukom, nepoštovanje dana posvećenog Gospodu bio je jedini ali i neizbežni uzrok Petronijevih pljački i ubistava. Šta kazati na takva psihogena objašnjenja? Ponajpre, valja istaći jednu prostu činjenicu. Živeći u pograničnoj oblasti, mlado siročće P. Čarnojević nikada nije znao kada je nedelja, osim slučajno, a opet, on je o nedelji znao isto koliko i stotine drugih omladinaca koji su smatrani uzornim. Pretpostavimo, ipak, da nestašni Petronije, bez očinske kontrole i pored prezauzete majke, svesno nije poštovao dan posvećen Gospodu. Opet ne vidim važnost tog nemara za njegovu otpadničku sudbinu. Uostalom, imao je Hrista i njegove učenike za svete primere – ograničivši svoje pljačke na krda stoke, umesto da tamaniti kukuruz za pečenje svog komšije Svilobrka.

U Petroniju Čarnojeviću vrebao je neki vrag: ponekad je to bio duhoviti, veseli nestaško, ali ponekad i okrutni, krvoločni đavo. Okolnosti su se okrenule na stranu lošijeg demona i Petronije Čarnojević je pao u ralje Crnog Petra.

Nuđeno mi je, od stane različitih Akademija i Instituta, na desetine, potpisima i pečatima overenih, iskaza koji bi, navodno, trebalo da potvrde faktografsku autentičnost i etičku ispravnost moga rada. Sve sam ih odbio sa zahvalnošću. Ko se usudi neka sumnja.